

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 36 hallituksen esityksestä laiksi
huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 21 päivänä lokakuuta 1994 lähettänyt talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 240 laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta.

Perustuslakivaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut valiokunnalle lausuntonsa. Lausunto (PeVL 20) on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Teuvo Airas kauppa- ja teollisuusministeriöstä, maatalousylitarkastaja Kari Liskola maa- ja metsätalousministeriöstä, hallintopäällikkö Asko Harjula ja apulaisjohtaja Hannes Kulmala Huoltovarmuuskeskuksesta sekä agronomi Pertti Hatakka Valtion viljavarastosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huoltovarmuuden turvaamisesta annettua lakia siten, että viljan varmuusvarastointi siirtyy lakkautettavalta Viljavarastolta Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi. Lisäksi ehdotetaan Suomen kansainvälisistä sitoumuksista johtuvia

tarkistuksia varmuusvarastoja koskeviin lain säännöksiin.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä alla olevin teknisin tarkistuksin.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksena on organisoida viljan ja nurmikasvien varmuusvarastointi muuttuneessa tilanteessa. Lakiehdotuksessa mainitaan kuitenkin vain viljan varastointi. Lakiehdotusta on täsmennettävä tältä osin. Samalla on 11 §:n 1 momentissa olevaa viittausta toiseen lakiin tarkistettava yhdenmukaiseksi säännösehdoituksessa tarkoitetun, hallituksen esityksessä n:o 237 olevan lakiehdotuksen kanssa.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan huoltovarmuuden turvaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1390/92)

3 §:n 1 momentti, 11 § ja 13 § seuraavasti:

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

ja muut kustannukset korvataan valtion talousarviosta.

11 §

Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolella oleva huoltovarmuusraho, johon tuloutetaan *nestemäisten* polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1 / 94) nojalla kannettava huoltovarmuusmaksu.

Viljan, *siemenviljan ja nurmikasvien siemenen* varmuusvarastoinnista aiheutuvat korkomenot

13 §

Huoltovarmuusrahoille voidaan valtioneuvoston luvalla ja sen määräämillä ehdoilla ottaa lainaa siten, että viljan, *siemenviljan ja nurmikasvien siemenen* varmuusvarastointia varten voidaan ottaa lainaa enintään 600 miljoonaa markkaa, ja siten, että muuta huoltovarmuutta varten otettujen lainojen määrä saa olla enintään 600

miljoonaa markkaa. Lainojen korot ja takaisinmaksu suoritetaan huoltovarmuusrahaston varoista.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Drom-

berg, Jääskeläinen, Kekkonen, Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Luchtanen ja A. Ojala sekä varajäsen Tiuri.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

9 päivänä marraskuuta 1994

Lausunto n:o 20

Talousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 21 päivänä loka-kuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 240 laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta talousvaliokuntaan valmistele-vasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lau-suntonsa talousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina van-hempi hallitussihteeri Teuvo Airas kauppa- ja teollisuusministeriöstä, professori Ilkka Saravii-ta ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kun-nioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huolto-varmuuden turvaamisesta annettua lakia muun muassa siten, että viljan varmuusvarastointi siir-tyy lakkautettavalta Valtion viljavarastolta Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi. Ehdotet-tu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1995 alusta tai sitten, kun Suomen jäsenyys Eu-roopan unionissa alkaa.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa on pidetty ehdotetun lain säätämisyjärjestystä tulkin-nanvaraisena ja siksi katsottu suotavaksi hank-kia asiasta perustuslakivaliokunnan lausunto. Säätämisyjärjestysten tulkinnanvaraisuus aiheu-tuu siitä, että viljan varmuusvarastointi tulee ka-tettavaksi huoltovarmuusrahastosta, joka on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.

Valiokunnan kannanotot

Huoltovarmuusrahasto perustuu esityksessä muutettavaksi ehdotettuun huoltovarmuuden turvaamisesta annettuun lakiin, joka säädettiin joulukuussa vuonna 1992 perustuslainsäätämis-

järjestyksessä. Vaikeutettua säätämisyjärjestystä käytettiin, koska 1.3.1992 voimaan tulleella pe-rustuslakien valtionaloutta koskevien säännös-ten uudistuksella kiellettiin yleisesti perustamas-ta valtion talousarvion ulkopuolisia rahastoja.

Nyt muutettavaksi ehdotettu laki on valtio-sääntöoikeudelliselta luonteeltaan poikkeuslaki. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa tul-kintakäytännössään (esim. PeVL 37/1992 vp) lähtenyt siitä, että tällaista poikkeuksena perus-tuslaista säädettyä lakia voidaan muuttaa taval-lisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos muuttava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutetta-valla lailla on tehty perustuslakiin. Lisäksi valio-kunta on katsonut, että sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuk-sen vähäistä laajentamista, voidaan toteuttaa ta-vallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos perus-tuslakipoikkeuksena aikanaan säädetyn koko-naisyjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi.

Tähän tulkintakäytäntöön on tavallaan liitet-tävissä valtiontaloussäännösuudistuksen yhtey-dessä valiokunnan silloin jo voimassa olevista rahastoista esittämä kanta, jonka mukaan uudis-tuksen takia ”niiden tehtäviä tai varoja ei kuiten-kaan voida ainakaan merkittävästi laajentaa ta-vallisella lailla” (PeVM 17/1990 vp).

Lakiehdotuksen mukaan huoltovarmuusra-haston tehtäviä laajennetaan siten, että siitä ra-hoitettaisiin myös viljan varmuusvarastointi. Tehtävästä huolehtii nykyisin Valtion viljavaras-to. Huoltovarmuusrahaston suuruutta kasvat-taisi se, että rahaston lainanotto-oikeus nousisi 600 miljoonalla markalla, jonka verran rahasto voisi ottaa lainaa viljan varmuusvarastointia var-ten.

Erillisuudistuksena arvioituna huoltovar-muusrahaston tehtävien ja suuruuden muutosta olisi pidettävä varsin merkittävänä (vrt. PeVL 12/1994 vp ja 37/1992 vp). Lakiehdotuksen val-

tiosääntöoikeudellisen tarkastelun tulee kuitenkin perustua siihen, mikä uudistuksen merkitys on rahastotalouden kokonaisuuden kannalta.

Kun otetaan huomioon, että viljavarasto lakautetaan eri lailla, viljan varmuusvarastoinnin siirtyminen huoltovarmuusrahastolle ei kokonaisuutena arvioiden laajenna rahastotalouden kautta nykyisin rahoitettavia tehtäviä. Koska viljavaraston nykyisen lainanotto-oikeuden enimmäismäärä on 2 000 miljoonaa markkaa, uudistus ei myöskään johda rahastotalouden

suuruuden kasvuun. Näistä syistä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus voidaan käsitellä valiokuntajärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö, varapuheenjohtaja Alho sekä jäsenet Kaarilahti,

Koskinen, Laine, M. Laukkanen, J. Leppänen, Moilanen, Mölsä, Nikula, Vuoristo ja Väistö.